

SPIS TREŚCI

Przedmowa do wydania pierwszego	11
CZĘŚCI	
Pojęcie i przedmiot dydaktyki.....	13
Rozdział I. DYDAKTYKA JAKO NAUKA.....	15
1. Etymologia, geneza i znaczenie nazwy „dydaktyka”	15
2. Dydaktyka ogólna a dydaktyki szczegółowe.....	17
3. Przedmiot i zadania dydaktyki	18
4. Inne ujęcia	20
<i>Sprawdzian 1</i>	21
<i>Bibliografia</i>	21
Rozdział II. PODSTAWOWE POJĘCIA.....	23
1. Uczenie się	23
2. Nauczanie	27
3. Kształcenie	29
4. Wychowanie	31
<i>Sprawdzian 2</i>	33
<i>Bibliografia</i>	33
Rozdział III. METODY BADAŃ.....	35
1. Obserwacja	36
2. Eksperyment	37
3. Testy.....	38
4. Wywiad i ankieta.....	39
5. Analiza dokumentów pedagogicznych.....	39
6. Opracowanie wyników badań	40
<i>Sprawdzian 3</i>	41
<i>Bibliografia</i>	41
Rozdział IV. SYSTEMY DYDAKTYCZNE.....	42
1. Dydaktyka herbartowska (tradycyjna)	43

2. Dydaktyka deweyowska (progresywistyczna).....	46
3. Dydaktyka współczesna.....	51
4. Próby modyfikacji dydaktyki współczesnej	53
Klubu Rzymskiego koncepcja dydaktyki innowacyjnej	53
Blooma koncepcja dydaktyki sprawczej (instrumentalnej)...	55
<i>Sprawdzian 4</i>	56
<i>Bibliografia</i>	57

CZĘŚĆ II

Proces kształcenia..... 59

Rozdział V. CELE KSZTAŁCENIA.....	61
1. Cele wychowania	61
2. Cele kształcenia ogólnego	64
3. Treść i zakres kształcenia ogólnego.....	67
4. Cele kształcenia zawodowego.....	67
5. Próby konkretyzacji celów kształcenia	68
6. Związek celów kształcenia z celami wychowania	71
<i>Sprawdzian 5</i>	73
<i>Bibliografia</i>	74
Rozdział VI. TREŚĆ KSZTAŁCENIA.....	75
1. Wymagania społeczne, zawodowe i kulturowe.....	76
2. Wymagania naukowe.....	78
3. Pedagogiczne teorie doboru treści kształcenia	80
Materializm dydaktyczny (encyklopedyzm).....	80
Formalizm dydaktyczny	81
Utylitaryzm dydaktyczny	82
Teoria problemowo-kompleksowa	84
Strukturalizm	85
Egzemplaryzm	86
Materializm funkcjonalny	87
Teoria programowania dydaktycznego	88
4. Plany i programy nauczania	92
5. Podręczniki szkolne	95
<i>Sprawdzian 6</i>	97
<i>Bibliografia</i>	97
Rozdział VII. ISTOTA PROCESU KSZTAŁCENIA.....	99
1. Geneza i rozwój nowoczesnego modelu kształcenia	101
2. Cechy nowoczesnego modelu kształcenia.....	103
3. Ogniwa procesu nauczania - uczenia się.....	105
Ogniwa procesu nauczania - uczenia się w podającym	
toku pracy dydaktycznej	106
Ogniwa procesu nauczania - uczenia się w poszukującym	
toku pracy dydaktycznej	107
Współczesne próby popularyzacji poszukującego toku	
pracy dydaktycznej.....	109

4. Funkcje wychowawcze kształcenia	110
<i>Sprawdzian 7</i>	112
<i>Bibliografia</i>	113
Rozdział VIII. ZASADY NAUCZANIA	114
1. Pojęcie zasad nauczania	114
2. Geneza zasad nauczania	116
3. Zasada pogładowości	118
4. Zasada przystępności w nauczaniu	120
5. Zasada świadomego i aktywnego udziału uczniów w procesie nauczania - uczenia się	122
6. Zasada systematyczności	124
7. Zasada trwałości wiedzy uczniów	126
8. Zasada operatywności wiedzy uczniów	128
9. Zasada wiązania teorii z praktyką	129
<i>Sprawdzian 8</i>	133
<i>Bibliografia</i>	133
Rozdział IX. METODY NAUCZANIA	134
1. Rys historyczny	135
2. Klasyfikacja metod nauczania	136
3. Metody oparte na obserwacji (oglądowe)	139
4. Metody oparte na słowie (werbalne)	141
5. Metody oparte na działalności praktycznej uczniów	146
6. Metody gier dydaktycznych	150
7. Metody nauczania a główne rodzaje zadań dydaktycznych ...	152
8. Kryteria doboru metod nauczania	154
<i>Sprawdzian 9</i>	155
<i>Bibliografia</i>	155
Rozdział X. FORMY ORGANIZACYJNE	157
1. Kryteria podziału organizacyjnych form nauczania	157
2. Nauczanie jednostkowe	159
3. Nauczanie zbiorowe	159
4. Próby modernizacji systemu klasowo-lekcyjnego	161
Zdolności uczniów	161
Treść nauczania	163
Tempo pracy uczniów	165
Nauczanie grupowe	167
Modele dydaktyczne	170
5. Lekcja, jej struktura i typy	171
6. Zajęcia pozaszkolne	174
<i>Sprawdzian 10</i>	175
<i>Bibliografia</i>	175
Rozdział XI. ŚRODKI KSZTAŁCENIA	177
1. Pojęcie i funkcje środków kształcenia	177
2. Podział środków kształcenia	179
3. Środki wzrokowe	180
4. Środki słuchowe ...	181

<±. runKcje wychowawcze kształcenia	11C
<i>Sprawdzian 7</i>	112
<i>Bibliografia</i>	113
Rozdział VIII. ZASADY NAUCZANIA	114
1. Pojęcie zasad nauczania	114
2. Geneza zasad nauczania	116
3. Zasada pogładowości	118
4. <i>Zasada</i> przystępności w nauczaniu	120
5. <i>Zasada</i> świadomego i aktywnego udziału uczniów w proce sie nauczania - uczenia się	122
6. <i>Zasada</i> systematyczności	124
7. Zasada trwałości wiedzy uczniów	126
8. Zasada operatywności wiedzy uczniów	128
9. Zasada wiązania teorii z praktyką	129
<i>Sprawdzian 8</i>	133
<i>Bibliografia</i>	133
Rozdział IX. METODY NAUCZANIA	134
1. Rys historyczny	135
2. Klasyfikacja metod nauczania	136
3. Metody oparte na obserwacji (oglądowe)	139
4. Metody oparte na słowie (werbalne)	141
5. Metody oparte na działalności praktycznej uczniów	146
6. Metody gier dydaktycznych	150
7. Metody nauczania a główne rodzaje zadań dydaktycznych ...	152
8. Kryteria doboru metod nauczania	154
<i>Sprawdzian 9</i>	155
<i>Bibliografia</i>	155
Rozdział X. FORMY ORGANIZACYJNE	157
1. Kryteria podziału organizacyjnych form nauczania	157
2. Nauczanie jednostkowe	159
3. Nauczanie zbiorowe	159
4. Próby modernizacji systemu klasowo-lekcyjnego	161
Zdolności uczniów	161
Treść nauczania	163
Tempo pracy uczniów	165
Nauczanie grupowe	167
Modele dydaktyczne	170
5. Lekcja, jej struktura i typy	171
6. <i>Zajada</i> pozaszkolne	174
<i>Sprawdzian 10</i>	175
<i>Bibliografia</i>	J75
Rozdział XI. ŚRODKI KSZTAŁCENIA	177
1. Pojęcie i funkcje środków kształcenia	177
2. Podział środków kształcenia	179
3. Środki wzrokowe	180
4. Środki słuchowe	181

5. Środki wzrokowo-słuchowe.....	182
6. Środki wzrokowo-słuchowe a maszyny dydaktyczne.....	184
7. Uwagi metodyczne.....	185
8. Środki masowej komunikacji w pracy dydaktycznej.....	186
<i>Sprawdzian 11</i>	189
<i>Bibliografia</i>	190
Rozdział XII. PLANOWANIE PRACY DYDAKTYCZNEJ	191
1. Rodzaje planowania dydaktycznego.....	191
2. Metody planowania dydaktycznego.....	193
3. Kontrola i ocena realizacji planów dydaktycznych	195
<i>Sprawdzian 12</i>	199
<i>Bibliografia</i>	199

CZĘŚĆ II

Składniki procesu kształcenia	201
Rozdział XIII. UCZEŃ	203
1. Psychologiczne podstawy kształcenia	203
2. Stadia rozwoju psychofizycznego a proces kształcenia.....	207
3. Uczeń jako osoba podejmująca decyzje	210
<i>Sprawdzian 13</i>	211
<i>Bibliografia</i>	211
Rozdział XIV. NAUCZYCIEL	212
1. Kwalifikacje zawodowe	213
2. Zadania dydaktyczno-wychowawcze	214
3. Tendencje rozwojowe edukacji a kształcenie nauczycieli	215
4. Nauczyciel w świetle raportów Unii Europejskiej	217
5. Kierunki przebudowy kształcenia nauczycieli w Unii Europejskiej	219
<i>Sprawdzian 14</i>	220
<i>Bibliografia</i>	221
Rozdział XV. KANON KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO W PERSPEKTYWIE XXI WIEKU	222
1. Cele kształcenia i wychowania	222
2. Problem treści kształcenia	224
3. Metody, środki i formy organizacyjne kształcenia	229
4. Struktura szkolnictwa.....	230
<i>Sprawdzian 15</i>	231
<i>Bibliografia</i>	231
Rozdział XVI. SZKOŁA	232
1. Geneza i znaczenie nazwy „szkoła”	232
2. Rozwój szkoły	235
3. Krytyka szkoły	236
4. Krytyka krytyki.....	240
5. Główne koncepcje przebudowy szkoły	243
6. Szkoła przyszłości	248
<i>Sprawdzianie</i>	249
<i>Bibliografia</i>	250

CZĘŚĆ IV	
Dydaktyczne problemy współczesności	251
Rozdział XVII. NIEPOWODZENIA SZKOLNE.....	253
1. Przyczyny	255
Przyczyny społeczno-ekonomiczne	255
Przyczyny biopsychiczne	256
Przyczyny dydaktyczne.....	259
2. Dydaktyczne środki przeciwdziałania niepowodzeniom szkolnym.....	264
Profilaktyka pedagogiczna	264
Diagnoza pedagogiczna	265
Terapia pedagogiczna.....	266
<i>Sprawdzian 17</i>	269
<i>Bibliografia</i>	269
Rozdział XVIII. NAUCZANIE PROGRAMOWANE	271
1. Geneza	271
2. Zasady i rodzaje nauczania programowanego	273
Program liniowy.....	273
Program rozgałęziony	277
Program mieszany.....	281
3. Środki służące do ekspozycji programu	286
4. Ogólna ocena nauczania programowanego.....	287
5. Próba prognozy.....	289
6. Komputeryzacja nauczania	290
<i>Sprawdzian 18</i>	293
<i>Bibliografia</i>	293
Rozdział XIX. EDUKACYJNY BILANS XX WIEKU	295
<i>Sprawdzian 19</i>	304
<i>Bibliografia</i>	304